

VUB Visie op Onderwijs

De Vrije Universiteit Brussel (VUB) is ontstaan uit de Université Libre de Bruxelles (ULB) die in 1834 door de Brusselse advocaat van Vlaamse oorsprong, Pierre-Théodore Verhaegen, gesticht werd. Het was zijn bedoeling een universiteit op te richten die onafhankelijk zou zijn van Staat en Kerk en waar academische vrijheid zou heersen.

De VUB heeft als enige Vlaamse universiteit het principe van 'Vrij Onderzoek' in haar statuten ingeschreven. Dit principe is gebaseerd op een tekst van de Franse wiskundige en natuurfilosoof Henri Poincaré (1854-1912) die zegt dat:

*Het denken mag zich nooit onderwerpen,
noch aan een dogma,
noch aan een partij,
noch aan een hartstocht,
noch aan een belang,
noch aan een vooroordeel,
noch aan om het even wat,
maar uitsluitend aan de feiten zelf,
want zich onderwerpen betekent het einde van alle denken.*

Voor haar visie op onderwijs stelt de VUB dit principe van 'Vrij Onderzoek' én haar humanistische waarden voorop. Deze humanistische waarden zijn: het centraal stellen en uitgaan van de waarde van de mens, de nadruk op vorming, rede en redelijkheid, wereldburgerschap, streven naar zelfontwikkeling, autonomie, verantwoordelijkheid, kritisch denken, gelijkwaardigheid, openheid en verdraagzaamheid. Humanisme is voor de VUB geen vrijblijvende theorie maar een levenspraktijk.

Om het principe van 'Vrij Onderzoek' en deze humanistische waarden haar studenten eigen te maken biedt de VUB in al haar opleidingen een kwalitatief ontwikkeltraject dat onderstaande elementen bevat*:

Deze elementen vormen volgens de VUB de basiskennmerken die studenten nodig hebben om op een academisch niveau te kunnen functioneren in de huidige en toekomstige maatschappij.

Om studenten deze kenmerken eigen te maken levert de VUB kwaliteitsvol onderwijs dat rechtstreeks gestoeld is op internationaal erkend wetenschappelijk onderzoek.

1. Studenten ontplooiën zich tot “redelijk eigenzinnige” individuen

De VUB wil dat studenten hun eigen weg leren zoeken, met een open geest en vrij van vooroordelen. Deze weg naar zelfkennis, het eigen vakgebied en de maatschappij ontstaat door creatief denken, kritisch onderzoeken en confronteren van bronnen, de stimulans en de vrijheid om initiatief te nemen, de eigen mening te uiten en reflectief om te gaan met zichzelf en gevonden oplossingen. Het doel van deze persoonlijke ontwikkeling is dat studenten zich vrij voelen om naar

* Dit sluit uiteraard niet uit dat opleidingen, vanuit onder meer hun eigen discipline, daarnaast nog andere elementen vooropstellen.

buiten te treden met hun eigenheden, ideeën en ambities en deze ook durven te verdedigen.

Deze persoonlijke ontwikkeling is mogelijk door de laagdrempeligheid en openheid die de VUB biedt. Dit uit zich in de aanpak van docenten, assistenten en begeleiders waarin de diversiteit in interesses en talenten van de individuele student zichtbaar wordt gemaakt. Studenten krijgen de ruimte om zich te profileren via een grote mate van zelfstandigheid in de keuze van projecten. Met persoonlijke feedback en met een stijgende autonomie doorlopen studenten hun opleiding.

2. Studenten engageren zich voor een *duurzame humanistische maatschappij*

De VUB wil dat studenten zich, aansluitend op hun persoonlijke ontplooiing, vanuit humanistische waarden inzetten voor de maatschappij. Dat wil zeggen dat studenten niet enkel rekening houden met hun eigen noden, maar ook met die van anderen. Studenten moeten hun verantwoordelijkheid nemen met het oog op duurzaam maatschappelijk welzijn. Daarbij dienen zij de juiste keuzes en beslissingen te maken in functie van toekomstige generaties.

Het maatschappelijk engagement van studenten wordt aan de VUB gestimuleerd door een aanbod van maatschappelijk relevante projecten en leeractiviteiten. Studenten worden in deze activiteiten via een doordachte opeenvolging van leertaken uitgedaagd om hun kennis en vaardigheden in te zetten met het oog op een systematische reflectie naar maatschappelijke duurzaamheid. Onder begeleiding verdiepen zij dit inzicht.

3. Studenten worden gevormd tot *wereldburgers*

De VUB wil studenten vormen tot wereldburgers die kunnen omgaan met de huidige en toekomstige uitdagingen in de globaliserende maatschappij. Om te reageren op steeds veranderende omstandigheden, dienen zij te kunnen inspelen op complexe situaties en zich hiertoe flexibel opstellen. Deze flexibiliteit kenmerkt zich door het toenemend vermogen tot kritisch en zelfstandig denken. Op die manier verwerven studenten de capaciteit om te reageren op de wereld van vandaag en morgen. Een wereld waarin verschillende talen, culturen, manieren van denken en werken met elkaar in aanraking komen.

De wereldstad Brussel is de uitgelezen plaats om de confrontatie met een steeds veranderende globaliserende maatschappij aan te gaan. Studenten komen in leeractiviteiten in aanraking met het internationale, meertalige en multiculturele karakter van Brussel. Het kosmopolitische, maatschappelijk gelaagde Brussel biedt hen een blik op de wereld. Deze blik dient nog verder verruimd te worden door middel van internationale uitwisseling.

4. Studenten ontwikkelen een "*vrije*" onderzoekende houding

De VUB wil dat studenten een kritische, onderzoekende houding leren en (waar mogelijk) toepassen op maatschappelijk relevante thema's. Hierbij hanteren zij

het principe van "vrij onderzoek": het streven naar kennis op basis van (eigen) ervaringen en rationele argumenten, vrij van invloeden van levensbeschouwelijke, politieke, filosofische of wetenschappelijke dogma's. Tegelijk leren studenten de maatschappelijke implicaties van onderzoek in te schatten en aansluitend ethisch te oordelen en te beslissen. Hierdoor zijn zij in staat een consequent onderzoekende en ethisch verantwoorde houding te ontwikkelen, ongeacht het onderzoeksthema.

Een onderzoekende houding veronderstelt dat studenten gedurende de hele opleiding uitgenodigd worden om het kennisaanbod kritisch te benaderen. Van meet af aan, maar in toenemende mate, nemen zij actief deel aan onderzoeksactiviteiten en maken zij kennis met de onderzoekscultuur van bijvoorbeeld een vakgroep.

5. Studenten worden voorbereid op hun *professionele loopbaan*

De VUB wil dat studenten voldoende voorbereid zijn op een toekomstige loopbaan waarin zij snel verantwoordelijkheid kunnen opnemen. Studenten verwerven hiertoe, naast academische competenties, ook breed inzetbare professionele competenties. Praktische vaardigheden, communicatieve vaardigheden, een vooruitziende, ondernemende houding, kunnen samenwerken in een team, probleemoplossend denken en handelen zijn competenties die studenten zich aan de VUB eigen maken. Het beoogde doel is een zelfzekere, succesvolle start van hun loopbaan.

Deze professionele competenties worden aan de VUB verworven via een ruim aanbod aan praktijkgerichte opleidingsonderdelen en stages waarbij studenten, zelfstandig of in groep, realistische opdrachten uitvoeren. Zowel het eindresultaat van deze opdracht, als het proces om tot dit resultaat te komen wordt hierbij beoordeeld en indien nodig geremedieerd. Feedback van de docent, de medestudenten/teamleden, maar ook het beroepenveld vormt hierbij een belangrijk ontwikkelinstrument.